

Uitgangspunten en attitude in de Bemoeizorg

Studiedag V&VN-SPV

De Musketon 26 mei 2011

Jules Tielens

‘Niets is moeilijker dan het eenvoudige’

‘ Een goed gesprek; dat kan toch iedereen’?

Wie van de aanwezigen
werkt in de Bemoeizorg?

Wie?

- Ik ben 12 jaar psychiater. Bij Rehabteam van Arkin en sinds 1-11-2010 bij AMC Eerste Psychose Zorglijn (VIP team).
- 1Mei 2011: Moleman Outreachend team Psychosen.
- Adviseur bij Ypsilon en Anoiksis.

Wat is Bemoeizorg?

Zorg voor mensen die geen zorg willen maar dit wel nodig hebben.

Voor wie is Bemoeizorg?

Voor oordeelsonbekwamen.

Wie voert Bemoeizorg uit?

- GGZ
- GGD
- Verslavingszorg
- Maar ook: familie, vrienden, maatschappelijk werkers, bewindvoerders, huisartsen en medewerkers van: sociale dienst, maatschappelijke opvang, woningcorporaties, detentiewezen, schuldsaneringinstanties, BOPZ advocaten en familiekamer-rechters, jobtrajecten etc.

HANDREIKING 'GEGEVENSUITWISSELING IN HET KADER VAN BEMOEIZORG'

(GGD Nederland, GGZ Nederland, KNMG)

April 2005

Inhoud:

Deel I – Richtlijnen	2
1. Kern: omschrijving van het probleem	2
2. Richtlijnen voor de praktijk	2
Deel II – Context en toelichting	5
1. Inleiding	5
2. Nadere omschrijving van bemoeizorg	5
3. Doel van de gegevensuitwisseling	6
4. Relevante wetgeving	7
Bijlage 1 – Media gegevensuitwisseling	10
Bijlage 2 – Formulier bespoeking cliënt onder toestemming	12
Bijlage 3 – Literatuur	13

Wat is oordeelsbekwaamheid?

- De vaardigheid om juiste en verstandige keuzes te maken.
- Hiervoor is intacte informatieverwerking in het brein voor nodig.
- Dit testen we door de motivatie van handelingen uit te vragen. De logica van deze motivatie vergelijken we met onze eigen logica.
- Oordeelsbekwaamheid is geen juridische term (zoals wilsbekwaamheid) maar een medische. Het hangt er wel dicht tegen aan.

Hoe bepalen we de oordeels(on)bekwaamheid?

1. Aanmeldingsverhaal
2. Medische en voorgeschiedenis (dossier)
3. Verhaal van patiënt
4. Verhaal van omgeving

Wat doet een hulpverlener eerst in de langdurige zorg?

Hij bepaalt allereerst de oordeelsbekwaamheid.

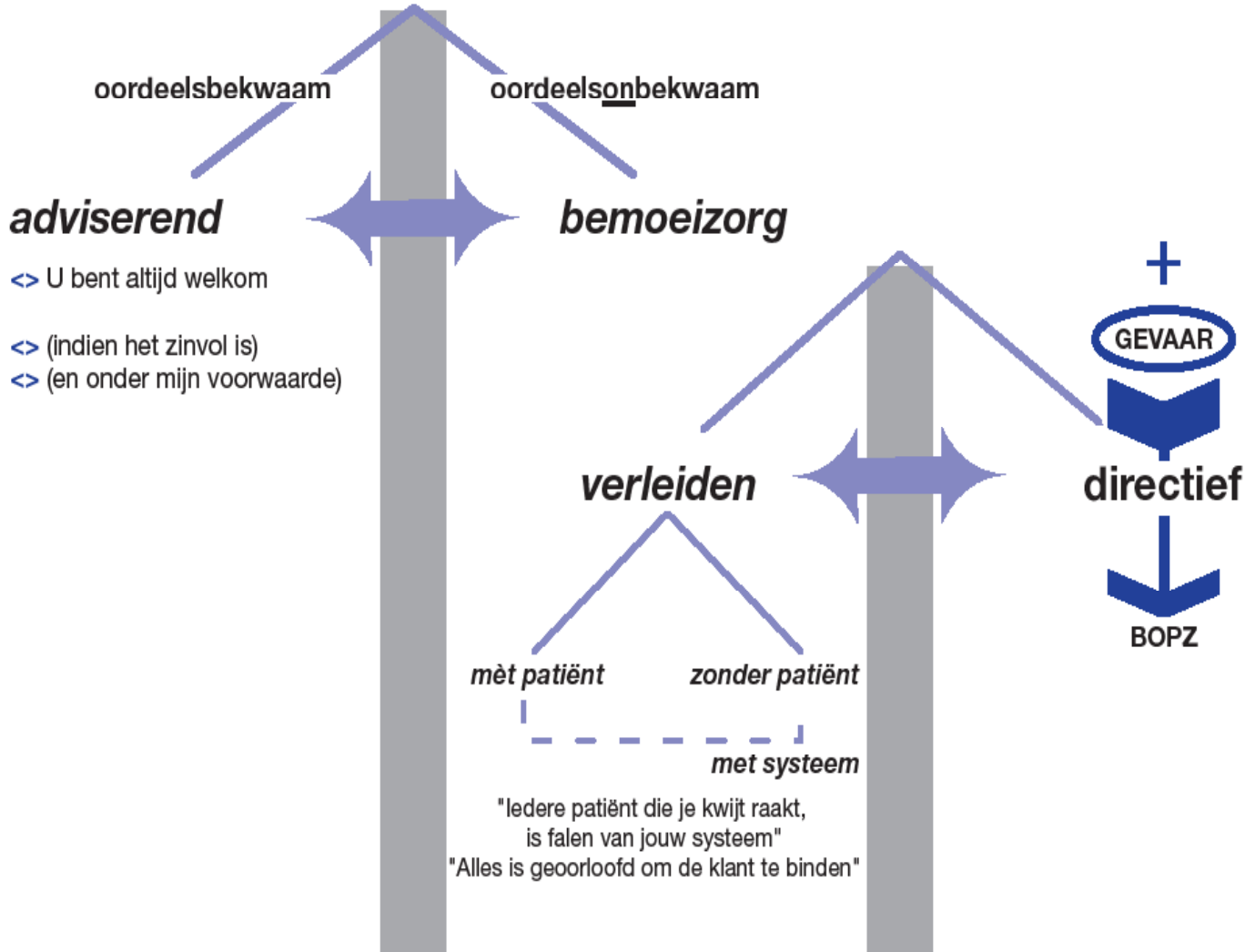
Waarom doet hij dat?

Het bepaalt de basisattitude

De drie attitudes in de psychiatrie.

- Welke je kiest hangt allereerst af van de beoordeling van *oordeelsbekwaamheid*.
- En als iemand oordeelsonbekwaam is bepaal je of er ook nog *gevaar* aanwezig is.

basis attitude

ACT en (F)ACT

- Zijn beiden een vorm van intensieve Bemoeizorg. (Bemoeizorg wordt dus ook buiten ACT uitgevoerd!) De **indicatie** voor Bemoeizorg zijn hetzelfde als voor (F)ACT en ACT.
- Anders wat betreft:
 - Zeer multidisciplinair
 - Dagelijks iedereen besproken
 - Geen individuele caseload
- Bewezen voor: de 10% zwaarste patiënten met psychosen bewezen.
- Wellicht voor: zwakbegaafden, borderline, autisme of verslavingen (opnieuw: 10% zwaarste groep).
- Contra-indicatie voor: depressie, afhankelijke en overige cluster B persoonlijkheden.

In zorg krijgen bij indicatie voor Bemoeizorg. Drie strategieën.

- De ezel (met patiënt):
Motiverende gesprekstechniek
- De tang (zonder patiënt)
- Het ingrijpen (bij gevaar)

Luns en psychoses

In gesprek: voorbereiding

Uitgangspunten:

‘The Dutch are always right, but seldom relevant’.

Minister van Buitenlandse zaken van Engeland tegen onze minister van Buitenlandse zaken Luns.

Wat is een psychose?

In gesprek: voorbereiding

Een psychose is:

- Een ernstige en vaak langdurige stoornis in de betekenisgeving.
- Een aantal cognitieve stoornissen.
 - Filter en flexibiliteit
 - Gezichtsherkenning
 - Toonherkenning
 - Problemen met abstracties
- Stoornissen in emoties en aandrift (negatieve symptomen).

In gesprek: voorbereiding

Een psychose voelt als:

Ernstige overspannenheid!

In gesprek

Distantie?

Mensen met een psychose hebben vaak last van:

- een teveel aan gedachtes en associaties;
- slaapproblemen of nachtmerries;
- problemen met concentratie, leren en geheugen;
- overmatige spanningen of stress;
- mislukte carrières;
- eenzaamheid en verlies van vrienden.

Zinvolle manieren om over psychose te praten

- Psychose = een stoornis in de informatieverwerking. Een dysfunctioneren van het orgaan brein. Niet van de identiteit
- Een psychose is een ernstige overspanneheid
- Een stoornis in de waarneming (virus in computer)
- Een stoornis in de betekenisgeving/reality-testing

In gesprek

Rationale

Jouw rol van hulpverlener

NB: Splits eerst uit: gevaar of
geen gevaar

- Gevaar:
 - Neem verantwoordelijkheid
 - Grijp in
 - Wees geheel helder over deze verantwoordelijkheid
 - Leg uitgebreid uit
- Geen gevaar: zie hier onder

In gesprek

Reflectief luisteren

- *Rationale bij geen gevaar.*
 - Open beginnen; waarom hebben wij nu een gesprek?
 - Jouw rol als arts
 - Optimaliseren van het denken
 - Hiermee mensen wat gelukkiger maken
 - Jouw visie als arts
 - Ik denk in symptomen en niet in syndromen
 - Heb al genoeg patienten
 - Heb geen aandelen in pillen of andere behandelingen
 - Onderhandelen ipv behandelen
 - Ultieme waarheden bestaan niet

In gesprek

Reflectief luisteren

- Deze arts
- Kent niet de ultieme waarheid
 - Kan dus, zeker in het begin, met meerdere waarheden leven
 - Kan fouten maken
 - Kan niet in iemands hoofd kijken
 - Is wel een deskundige op gebied van het brein en zijn functies
 - Zal zijn stinkende best voor je doen
 - Is er *for better and worse*

In gesprek

Reflectief luisteren

- Wat bespreken we niet?
 - De realiteit/ interpretatie van de inhoud
 - ‘U bent in de war’
 - ‘Ik maak me zorgen’
 - ‘U hoort stemmen’

Begrip

- De kracht van de persoonlijke relatie is belangrijker dan de kracht van argumenten.

Begrip

- Frustraties over anderen die voortdurend van alles willen van je
- Angst voor medicatie, stigma, de ziekte en prognose
- Ongemakken van medicatie, werking en bijwerking
- Verlangens naar huisje, boompje en beestje

Behandelen

Zoek gemeenschappelijke doelen

- Iemand uit de kliniek houden
- Een betere woning
- Een (betere) baan
- Een relatie
- De zin van het leven?

Behandelen

Perspectief

Wat waren de toekomstverwachtingen en drijfveren voordat de ziekte begon?

Behandelen

Judo

Wie van de aanwezigen
werkt in de Bemoeizorg?

Bemoei

Zorg

Eenvoudige tips
voor moeilijke zorg

*Voor iedereen die werkt
met mensen met een chronische
psychiatrische stoornis*

Jules Tielens
Maurits Verster

0%
WETENSCHAP

de Tijdstroom

